

Dordtse Leerregels hoofdstuk 2 par 2

1 zaligheid door de Borg

2 zekerheid in de Borg

3 genoegzaamheid van de Borg

Gemeente,

De uitverkiezing. Daar ging het over in hoofdstuk 1 van de Dordtse Leerregels. Maar het gaat in deze belijdenis om meer. Hoofdstuk 2 gaat over de verlossing. Hoofdstuk 3 over de bekering. Hoofdstuk 5 over de volharding. En dat hangt samen met een andere indeling: hoofdstuk over de uitverkiezing belicht vooral het werk van God de Vader. Hoofdstuk 2 over de verlossing belicht vooral het werk van God de Zoon. Hoofdstuk 3 over de bekering belicht vooral het werk van God de Heilige Geest. En hoofdstuk 5 over de volharding belicht de kroon van het werk van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Dat geeft vooral ook aan dat de uitverkiezing samenhangt met al die andere thema's. De uitverkiezing is geen gereformeerde serre aan het huis van het christelijk geloof. Zonder die serre blijft het huis precies hetzelfde. Sommigen hebben hem als extraatje, en anderen niet. Maar voor het huis maakt dat niet uit. Nee, de uitverkiezing is het fundament van het huis van het christelijk geloof. Het fundament bepaalt hoe heel het huis erbij staat. Haal het fundament weg, en het huis verzakt, zakt scheef, gaat uit het lood. Haal het fundament van de uitverkiezing weg en het hele huis van het christelijk geloof zakt scheef en gaat uit het lood.

Zo gaan we beginnen aan hoofdstuk 2. Over de dood van Christus en de verlossing van de mens. En ook de betekenis van Jezus' sterven wordt dus bepaald door je denken over de uitverkiezing. Dit opschrift geeft wel aan: hier hebben we het over het hart van het christelijk geloof. De waarde van de dood, het sterven van de Heere Jezus. Centraler kan het niet. De dood van de Heere Jezus. Zijn sterven. Er zijn van die bijeenkomsten en interviews waar het een vaste vraag is aan het eind voor de spreker: wie is Jezus voor u? Dat kan toch geen moeilijke vraag zijn, of wel? Als uw buurman, uw zoon of dochter, je collega dat jouw vraagt: wie is Jezus voor u? Dan vloeit mijn mond toch over van Gods eer als het goed is.

1 zaligheid door de Borg

De Dordtse Leerregels noemen dan in par 2 één woord om dat aan te geven. Dat Hij ons tot een Borg gegeven is. Borg. Dan heb je het in één woord gezegd. Maar wat zeg je daar dan mee? Het woord zit dicht aan tegen een ander kernwoord: Middelaar. Eerst dat dan maar. Middelaar is geen bemiddelaar. Een bemiddelaar komt nogal eens voor bij een gijzeling. Iemand is gevangen genomen en de gijzelnemers eisen losgeld aan de familie. Een bemiddelaar probeer te onderhandelen met beide partijen over vrijlating.. Hij onderhandelt met de gijzelnemers of de eis van het losgeld omlaag kan. Hij onderhandelt met de familie of zijn in staat zijn hoger losgeld te betalen dan eerst geboden. En al het lukt brengt hij het bij elkaar: de eis zakt zolang en het geboden bedrag verhoogt zodanig dat er overeenstemming komt. De gijzelaar komt vrij dankzij de bemiddelaar. Een middelaar is iets heel anders. Een middelaar onderhandelt niet maar stelt zich beschikbaar. Een middelaar ruilt van plaats. Neemt de plaats van de gegijzelde in. De middelaar wordt gevangen en de gevangene komt vrij. De middelaar geeft zichzelf.

Jezus de Middelaar. Wij hebben onze ziel gevangen laten nemen. Door de gerechtigheid van God. Of: vloek der wet. En die eist: betaling. Dragen van de straf. En wij kunnen dat niet bieden. Wij kunnen dat niet betalen om onze ziel te redden. Maar Jezus is de Middelaar. Hij ruilt met ons van plaats. Hij laat Zich nemen door de gerechtigheid van God. Straf Mij maar. En mijn ziel is vrij, wordt vrijgelaten, is verlost. Alsof ik zelf in eigen persoon voor al mijn zonden betaald had en alle gerechtigheid volbracht had. Jezus, de Middelaar. Het kost Hem Zichzelf. Zijn kruisdood, Zijn leven.

En Borg wil zeggen: Hij heeft Zich hiervoor garant gesteld. Al voor de grondlegging der wereld heeft Jezus het gezegd met het oog op de uitverkorenen: Ik sta garant voor hun zaligheid. Ik zal zorgen dat zij zalig worden. Ik zal zorgen dat zij o Vader U kennen, U dienen, met U leven zullen en eeuwig zullen leven. Wat er ook gebeurt, wat zij ook doen, Ik sta garant, Ik stel Mezelf garant dat zij U zullen kennen en eeuwig met U zullen leven. Zoals Juda dat deed voor zijn broer Benjamin. Toen in Egypte. Toen Jozef had geeist dat Benjamin mee zou komen. En Jakob wil dat niet, veel te gevaarlijk, straks komt Benjamin ook niet meer terug. En dan zegt Juda: ik zal borg voor hem zijn. Ik sta garant, ik zorg ervoor, ik stel mezelf desnoods ter beschikking om te zorgen dat hij terugkomt. Zo stelde Jezus Zich ter beschikking bij Zijn vader: Ik zal zorgen dat zij terugkomen bij U. Desnoods geeft Ik Mijzelf als Middelaar. Ik ben Borg. Ik sta ervoor in. En dat heeft Hij gedaan. Met Zijn leven en dood als Middelaar.

Hebt u Hem nodig? Hebt u Jees nodig als Borg en Middelaar? Dan hebt u te maken gekregen met die gerechtigheid. Gods gerechtigheid die eist. Want God is Rechter. God is zagezegd geen leraar. Kijk, een leraar die behandelt je zo: 10 vragen, 8 goed en 2 fout dat is mooi gedaan. Zelfs met 4 of 4,5 fout en 6 of 5,5 goed heb je nog net voldoende. Maar God is Rechter. En een rechter behandelt je heel anders. 10 rode stoplichten, 8 keer gestopt en twee keer doorgereden dat is twee zware overtredingen. Als jij dan zegt, ja, maar ik ben toch ook 8 keer gestopt dat legt geen enkel gewicht in de schaal. De rechter eist het volmaakte. Elke overtreding is er één te veel. Zo Gij in het recht zult treden en gadeslaan, opsparen, bij elkaar tellen, opstapelen onze ongerechtigheden..... Daar valt niet in te bemiddelen: Gods eis gaat niet omlaag. Hij handhaaft het recht als goede Rechter. En wij kunnen net meer bieden, we hebben niks meer te bieden dan zonde en schuld. Gods is en mijn leven komen nooit bij elkaar, nooit tot overeenstemming. Gods gerechtigheid eist de dood, de vloek, de eeuwige straf naar lichaam en ziel. En daar valt niet aan te marchanderen of onderhandelen.

Of toch wel? Probeert u dat wel? Uzelf wat op te werken, Gods eis wat af te zwakken, en het uiteindelijk maar wat voor je uit te schuiven. Ja, dan heb je geen Borg nodig. Dan houdt jezelf nog overeind en bezig. Of kunt u dat niet meer? En al het onderhandelen breekt me af. Ik kom niet onder Gods gerechtigheid uit. Gevangen. En ik kom nooit vrij, in eeuwigheid niet. O Heere, wees Gij mijn Borg. Maakt U het voor mij goed.

2 zekerheid in de Borg

Dan gaan de Dordtse Leerregels zingen. Misschien viel het u op, misschien niet, maar in par 2 van hoofdstuk 2 zingen de Dordtse Leerregels. Heel de Dordtse Leerregels hebben het over de gelovigen of de uitverkorenen. Wat beschouwend, afstandelijk, belijdend. Maar in deze paragraaf, als het gaat over de Heere Jezus als Borg, dan zingen zij van ons. Zo heeft God ons Zijn Zoon gegeven tot Borg, opdat Hij voor ons genoeg doen zou, Die voor ons zonde en vervloeking geworden is. Want wat kun je anders dan zingen van zulk een Heiland, van Zijn liefde wondergroot Die Zichzelve gaf aan het kruishout en mij redde van de dood. Zulk één is Mijn liefste. Wie zou Hem dan niet liefhebben. De eerste vrucht van Zijn liefde als Borg en Middelaar is wederliefde. Wederliefde tot Hem.

Dan begrijpen we ook hoe het ligt met die 'ons'. Als het Nieuwe Testament het heeft over dat Jezus ons heeft gekocht en voor ons is gestorven dan zijn dat niet alle mensen. Dat zijn de gelovigen, want uitverkorenen. Als zij zingen dat Jezus voor ons stierf, dan houdt dat in;

Hij heeft ons vrijgekocht, wij worden zalig, er is voor ons voldaan, wij hoeven nooit meer zelf te betalen. God vraagt niet nog een keer van ons om ook de straf te dragen. Dat wil Zijn gerechtigheid niet. Dat verbiedt Zijn gerechtigheid. Als ik kan toch nog verloren zou gaan, zou Gods gerechtigheid zeggen: dat is niet eerlijk. Voor hem of haar is de straf al voldaan. Twee keer betalen is oneerlijk. Dubbelop, dat mag ik niet eisen. Als een ander voor jouw betaald heeft en jij zou zelf ook nog aankomen met geld dan zal iemand die eerlijk is zeggen: nee, dat wil ik niet. Er is betaald. Als Jezus voor ons stierf, is er voor ons betaald en komen wij nimmermeer in Gods gericht. Onmogelijk. Onmogelijk om niet zalig te worden.

Dus is het niet waar wat je toch wel vaak horen kan: Jezus is voor alle mensen gestorven. Dat was ook precies wat de remonstranten, de tegenstanders van de Dordtse Leerregels begin 1600 zeiden. Die zeiden: Jezus stierf voor alle mensen. Dus het eerste wat je tegen mensen zeggen kan als je evangeliseert is: Jezus is ook voor u gestorven, geloof dat nou. Bijna alle evangelischen zeggen en belijden dat ook. Jezus stierf voor u, geloof dat. Dat betekent dan: iedereen heeft de mogelijkheid om zalig te worden. Maar je moet er wel gebruik van willen maken. Jij moet het wel geloven en blijven geloven. En als je het volhoudt om te blijven geloven dan kom je in de hemel. Maar het kan ook zijn dat Jezus voor jou stierf, maar datje toch verloren gaat. Dat Hij wel voor jou stierf, maar dat je toch niet zalig wordt. De zekerheid van je zaligheid kan dus niet liggen in dat Jezus voor jouw stierf, maar die ligt in mijn geloof, in mijn blijven geloven en volhouden om te geloven. Wankele zekerheid, zekerheid die in mezelf ligt. Zal ik blijven geloven, zal ik het volhouden? Want dat Jezus voor me is gestorven, dat mag ik wel direct geloven, maar dat garandeert nog niks.

De Bijbel spreekt anders: de Bijbel belijdt dat Jezus Zijn volk zal zaligmaken van hun zonden. Jezus zegt dat Hij Zijn leven stelt voor Zijn schapen. En de gelovigen zingen dat Hij ons heeft gekocht en voor ons stierf. Dat Hij onze Borg en Middelaar is. En dat houdt ook in: wij worden zalig. Als Hij voor mij stierf, dan kom ik in de hemel. Vast en zeker. Zo zingt ook paragraaf 2. Dat de Vader in oneindige barmhartigheid ons Zijn eniggeboren Zoon tot een Borg gegeven heeft. De Vader gaf Hem tot Borg. Heeft Hem voor ons overgegeven. Om Borg te zijn. Opvallend is dat het Spreukenboek daarvoor waarschuwt. Dat je dat nooit doen moet bij een vreemde. Want je weet niet wat je op je neemt. Als je belooft borg te zijn voor iemands bedrijf of vrijheid, dat kan je alles kosten. Want dan zeg je dus: wat jij ook doet, ik zorg dat je bedrijf blijft draaien en dat jij vrij blijft. Koste wat kost. Maar God de Vader doet het wel. Hij geeft ons Zijn Zoon tot Borg. Ons: zondaren en vijanden. En daar gaan we: we zondigen, we storten ons in het verderf,

we brengen ons onder het oordeel, we werpen onszelf in de geestelijke dood.

Het wordt wel eens voorgesteld bij de puriteinen als een gesprek tussen Gods gerechtigheid en Gods barmhartigheid. Gods gerechtigheid zegt: zondaren moeten straf krijgen, verloren gaan. Gods barmhartigheid zegt daartegen, kan er niet van afgeweken worden? Maar de gerechtigheid zegt: er moet betaald worden, het recht moet blijven. En de barmhartigheid zegt: hoe kom ik dan tot mijn recht? Dan trekt de Vader Zich terug met Zijn Zoon en houden overleg. En als zij terugkomen maakt de Vader bekend: Mijn Zoon zal borg zijn. En de gerechtigheid zingt: nu heeft het recht zijn loop. En de barmhartigheid zingt: nu zullen toch zondaren zalig worden. De gerechtigheid en de barmhartigheid zijn verenigd!

Hij heeft Hem gegeven als borg. Ten nutte van ons allen, ten gunste, ten behoeve van ons allen. Maar je mag het ook lezen als: in plaats van ons allen. In plaats van. Want het was één van beiden: óf wij moesten overgegeven worden, voorgoed, ten volle, aan de gerechtigheid, aan de straf, de hel. Zijn Eigen Zoon. Of wij: schuldigen, veroordeelden, vijanden. Of Zijn Zoon: de Onschuldige, de Geliefde, de Rechtvaardige. Of wij of Hij. En toen zei de Vader: dan.....Hij, dan Mijn Eigen Zoon. Uw zaligheid is Mij meer waar dan Mijn Zoon. U heb ik nog meer lief dan dat Ik Mijn Zoon liefheb. Uw zaligheid is Mij Mijn Zoon waard. Liever geef Ik Hem over, dan dat Ik u erin laat blijven. De Zoon zal Borg zijn. Hij draagt de straf voor mij. En Hij verwerft de Heilige Geest voor mij. Hij voldoet in mijn plaats en Hij verwerft de Heilige Geest om mij tot geloof te brengen. Hij verwerft de heilige Geest Die mij leert roepen om genade. Van dood levend maakt, van vijand vluchter naar Hem toe. Die mij behoefte geeft aan Jezus als Borg.

O Heere Jezus, mijn Borg. Daar zit al mij heil in. En dat wordt samengevat in die woorden uit het avondmaalsformulier: Ik voor u daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven. Ik voor u. Ik in uw plaats. Anders had u onder Gods gerechtigheid eeuwig moeten lijden en boeten. Maar Ik voor u. Nu heb Ik betaald en voldaan voor u. En Ik gaf U Mijn Geest om Mij nodig te krijgen, Mij te vertrouwen en Mij te omhelzen. O Mijn Borg. Al Uw liefde, al mijn wederliefde zit in dat ene zinnetje: Gij zijt mijn Borg. Daar ligt mij zekerheid in.

En dan de keerzijde: als Hij stierf vóór mij, dan weet ik ook: Hij stierf dóór mij. Mijn zonden zijn de spijkers, de hamers, de gesels die Hem sloegen. En in berouw en schaamte buig ik mij voor Hem neer.

En dan kun je nog heel veel meer van Hem zeggen: Hij is Leidsman, Helper, Hoorder, Trooster. Maar: dat is niet het fundament.

Het fundament is: mijn Borg. Let daar ook steeds op als je zingt. Dat in liederen die je zingt over Jezus dit centraal staat: Hij is Borg. Dat kan ook wel met andere woorden gezegd worden. Middelaar, Hij droeg de straf, Hij voldeed aan Gods gerechtigheid. Maar de zaak moet wel centraal staan ook in het christelijke lied. Als men vraagt: wie is Jezus voor u, is dat eigenlijk niet de beste vraag. Want wie Jezus is, is duidelijk: Hij is Borg. En de vraag kan beter zijn: Jezus is Borg: ook voor u? Ja of nee.

3 genoegzaamheid van de Borg

Hoe weet ik dat? Hopelijk uw, jouw diepste vraag nu. Of Hij ook voor mij gestorven is, mijn Borg is. Zoals gezegd: niet doordat de prediking zegt: natuurlijk is Hij dat voor jou, Hij stierf voor iedereen, geloof dat nu. Zo deden de apostelen het ook niet. In Handelingen hebben al de preken eenzelfde stramien. Dat begint, bijv Handelingen 17 in Athene met: God is onze Schepper. Hij heeft ons geschapen en geeft ons het leven. En deze Schepper is ook onze Rechter. Voor Hem worden wij gesteld en gedaagd. Maar er heeft een kruis op Golgotha gestaan. En in de Gekruisigde is verzoening en vergeving. En in Hem is genoeg vergeving voor heel de wereld. Par 3 spreekt dat uit als er staat: deze dood van de Zoon van God is overvloedig genoegzaam voor de zonden van de hele wereld. En dat zegt deze paragraaf op grond van de Schrift. Denk maar aan die teksten die zo ruim klinken: het lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt. I Joh 2:2 Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze maar ook voor die der gehele wereld. De catechismus zegt het ook in zondag 15 Dat Jezus geleden heeft de toorn God tegen de zonden van het hele menselijk geslacht. Dus wat droeg Jezus in Zijn lijden en dood? De toorn Gods tegen de zonden van alle mensen. En voor wie droeg Hij dat? Voor de Hem gegevenen, voor de uitverkorenen. Maar het is genoeg voor allen. Er is ruimte in Hem. Al had iemand al de zonden van de hele wereld, van 10 werelden gedaan, er is ruimte in Zijn offer. Ook voor u, voor jou.

Vergelijk het hiermee: in een loods zitten mensen opgesloten. Bewusteloos. Ze zullen er sterven. Ze liggen daar. En zullen sterven. Nu komt er iemand om te redden. Of hij er nu één of 25 wil redden, hoe moet de deur openmaken, hij moet het slot van die deur wegschuiven. Of hij er nu 1 of 25 uit gaat halen. Jezus moest lijden de toorn Gods tegen de zonde van alle mensen. Dat is één geheel. Of Hij er 1 of velen zou redden, Hij moest hetzelfde lijden. Of als mensen onder een plaat liggen. Of je er nu 1 of 25 onder vandaan wil halen, je moet die hele plaat optillen.

Dat heeft Jezus gedaan. En deze Jezus wordt verkondigd: Hij heeft de deur van de loods geopend. De grendel van Gods toorn weggeschoven. De loods van de geestelijke dood en de zondes Schuld. De

deur staat open. U kunt en mag ontkomen. Wegvluchten en tot Jezus komen. Kom dan, vlucht weg. U bent in gevaar maar de deur is geopend. En dan gebeurt het of niet. Dan verwerp je, veracht je die roep. Je hoort eraan voorbij. Je denkt het loopt zo'n vaart niet, ik wil hier nog blijven, ik leef nog zo lekker, ik ga toch weer slapen in die loods. En door eigen schuld blijf je verloren, blijf je in je verderf. Genodigd, geroepen, maar niet gewild.

Of: je hoorde het. Je kunt het niet laten. Je vlucht. Tot Hem, Die Borg is. Die genoeg heeft voldaan en Die de Heilige Geest verworven heeft. Die levend maakt, Die doet vrezen voor het gericht. Die doet vertrouwen op de Heere Jezus. Hem heb ik nodig. Toen vluchtte ik tot Jezus. Aan Zijn voeten. Overgave, uitlevering. Door Zijn genade. En ik mag het weten: Hij stierf voor mij. Aan Zijn voeten mag ik het weten, geen seconde eerder, maar geen seconde later: ook voor mij. Gekocht. Betaald, voor mij. Gij zijt mijn Borg. U droeg voor mij de vloek der wet, U verwierf voor mij de Heilige Geest en daarom ben ik gekomen. O Heere Jezus, mijn borg, mijn Middelaar. Mijn Eén en mijn al.

Amen